

ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК ПОРОДИ ДЮРОК УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ І ВЕЛИКОЇ БІЛОЇ ПОРОДИ ІМПОРТНОЇ СЕЛЕКЦІЇ ПРИ ЧИСТОПОРОДНОМУ РОЗВЕДЕННІ ТА СХРЕЩУВАННІ

*В.Я.Лихач, асистент кафедри спеціальної зоотехнії
Миколаївський державний аграрний університет*

Наведено відтворювальні якості свиноматок породи дюрок української селекції і великої білої породи імпоротної селекції при прямому і реципрокному схрещуванні з кнурами порід велика біла, дюрок і гемпшир американської селекції. За основними показниками відтворювальних якостей свиноматок кращими були матки великої білої породи імпоротної селекції при чистопородному розведенні і матки цієї ж породи але в поєднанні з кнурами породи дюрок української селекції.

Представлены воспроизводительные качества свиноматок породы дюрок украинской селекции и крупной белой импортной селекции при прямом и реципрокном скрещивании с хряками пород крупная белая, дюрок и гемпшир американской селекции. По основным показателям воспроизводительных качеств свиноматок лучшими были матки крупной белой породы импортной селекции при чистопородном скрещивании и матки этой же породы но, в сочетании с хряками породы дюрок украинской селекции.

Вступ. Рівень відтворювальних якостей свиней значно обумовлює ефективність ведення галузі свинарства, оскільки вони зумовлюють обсяги вирощування та відгодівлі молодняка, тому покращення відтворювальних ознак є одним із актуальних завдань на сучасному етапі селекційної роботи у свинарстві.

Розглядаючи схрещування та породно-лінійну гібридизацію як один з головних факторів підвищення репродуктивних якостей свиней, слід зазначити, що їх ефективність обумовлена комбінаційною здатністю (поєднаністю) вихідних батьківських порід, типів, ліній, тому актуальною задачею є порівняльна оцінка відтворювальних якостей свиноматок спеціалізованих м'ясних генотипів як

при чистопородному розведенні так і схрещуванні [1,3,4,5].

Постановка задачі. Враховуючи актуальність використання свиней спеціалізованих м'ясних генотипів, було поставлено за мету провести порівняльну оцінку відтворювальних якостей свиноматок породи дюрк української селекції (ДУС) і великої білої породи імпоротної селекції (ВБІ) при прямому і реципрокному схрещуванні з кнурами порід велика біла, дюрк і гемпшир американської селекції (ГА) в умовах племзаводу "Міг-Сервіс-Агро" Миколаївської області. Схемою досліду було передбачено такі сполучення:

I група ♂ВБ(І) x ♀ВБ(І); II – ♂ДУС x ♀ДУС; III – ♂ВБ(І) x + ♀ДУС; IV – ♂ДУС x ♀ВБ(І); V – ♂Г(А) x ♀ВБ(І).

Результати досліджень. Показники продуктивності свиноматок та розвитку поросят до 2-х місячного віку наведено в таблиці 1.

Таблиця

Відтворювальні якості свиноматок (n=14), $\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$

Показники	Група				
	I	II	III	IV	V
Багатоплідність, всього голів	12,52±0,47	10,77±0,37**	11,61±0,49	11,19±0,45**	10,80±0,41**
у тому числі живих	11,90±0,48	9,50±0,28***	10,44±0,35*	10,57±0,35*	10,20±0,20*
Великоплідність, кг	1,23±0,02	1,31±0,02***	1,34±0,03***	1,26±0,02***	1,30±0,03***
Молочність, кг	51,24±1,59	41,57±1,40*	44,94±2,50	46,16±3,17	41,34±2,21*
Кількість поросят при відлученні у 30 днів, гол.	10,48±0,44	8,46±0,27***	9,22±0,39***	10,00±0,36	8,86±0,28***
Жива маса 1 поросяти при відлученні у 30 днів, кг	5,82±0,26	5,81±0,29	5,91±0,27	5,76±0,28	6,14±0,18
Збереженість поросят, %	88,06±2,65	89,05±1,89	88,31±2,71	94,60±1,96	86,86±2,60
Кількість поросят у 2 місяця, гол.	9,81±0,35	8,12±0,24***	8,94±0,34	9,48±0,30	8,30±0,21***
Жива маса 1 поросяти в 2 місяця, кг	18,88±0,29	20,28±0,26***	19,39±0,29**	20,77±0,27***	20,67±0,24***
Збереженість поросят, %	82,44±2,58	85,47±2,09	85,63±2,63	89,69±2,25	81,37±2,00
КПВЯ, балів	125,35±1,73	107,72±1,16***	110,50±1,48***	125,72±1,85	111,11±1,16***

Як свідчать дані таблиці, усі свиноматки при чистопородному розведенні і схрещуванні характеризувалися високими відтворювальними якостями, що пояснюється високим рівнем годівлі тварин і створенням належних умов утримання. Але більш високими показниками багатоплідності характеризувалися матки великої білої породи імпоротної селекції при чистопородному розведенні (11,90 голів) та у поєднанні їх з кнурами породи дюррок української селекції – (10,57 голів).

Схрещування свиноматок породи дюррок з кнурами великої білої породи сприяло підвищенню їх багатоплідності на 0,94 голови (9%), при $P > 0,95$, в порівнянні з показником 9,50 голів маток породи дюррок при чистопородному розведенні.

За показниками великоплідності встановлено суттєву різницю

між тваринами піддослідних груп. Найвищу великоплідність мали свиноматки III дослідної групи, де материнською формою була порода дюрок, а батьківською — велика біла, — 1,34 кг, що на 0,11 кг (8,2%) більше, ніж I контрольної групи, при $P > 0,999$.

Одержані нами результати узгоджуються з даними інших авторів, що відмічають характерну для свиней породи дюрок великоплідність, яку вони чітко передають помісям при схрещуванні [2,6]. Вірогідність різниці між показниками великоплідності чистопородних маток великої білої породи імпоротної селекції та II, IV і V піддослідними групами на користь дослідних генотипів досить висока $P > 0,999$.

Найвищі показники молочності мали свиноматки великої білої породи імпоротної селекції при чистопородному розведенні (51,24 кг), вони перевищували за цим показником свиноматок II, III, IV і V групи на 9,67 кг ($P > 0,95$); 6,3 кг (різниця не вірогідна); 5,08 кг (різниця не вірогідна); 9,9 кг ($P > 0,95$) відповідно.

Вірогідної різниці між контрольною і дослідними групами щодо показника жива маса поросяти при відлученні у 30 днів не встановлено. Коливання значень цього показника було в межах — 5,76...6,14 кг. Але найвищою живою масою при відлученні характеризувалися поросята V дослідної групи (6,14 кг), де материнською основою є велика біла порода імпоротної селекції, а батьківською — порода гемпшир американської селекції.

За кількістю поросят при відлученні найвищим показником характеризувалися тварини I групи, яка є контрольною — 10,48 голів, і мали вірогідну різницю з чистопородними тваринами породи дюрок (II), III і V дослідною групою, різниця становила 19,3%; 12,0% і 15,5% відповідно. Вірогідної різниці за цим показником між тваринами I і IV групи не встановлено.

За результатами відлучення визначили процент збереження

поросят, більш високий показник збереженості був у тварин IV дослідної групи — 94,60%, де материнською основою була велика біла порода, а батьківською — дюрорк, вірогідної різниці за цим показником по відношенню до контрольної групи і II, III, V дослідних груп не виявлено.

Порівнюючи показники живої маси поросят у 60 днів в розрізі контрольної і дослідних груп, находимо, що найбільшою живою масою відзначалися підсвинки V дослідної групи — 20,67 кг і чистопородні поросята породи дюрорк (II) і помісі, де батьківською формою була порода дюрорк (IV), жива маса яких була 20,28 кг і 20,77 кг, і вони перевищували аналогів великої білої породи (I) на 1,79 ($P > 0,999$); 1,40 кг ($P > 0,999$); 1,89 кг ($P > 0,999$) відповідно.

За кількістю поросят у 60 днів більшим значенням показника характеризувалися тварини контрольної групи — 9,81 голів. Значення цього показника у дослідних групах коливалося в межах 8,12...9,48 голів.

Аналізуючи показники збереженості поросят до 2-х місячного віку встановлено, що найбільший процент збереженості поголів'я мали матки IV дослідної групи — 89,69%, найменше значення цього показника було у свиноматок V дослідної групи — 81,37% і контрольної групи — 82,44%. Свиноматки II і III групи мали подібний відсоток збереженості поросят — 85,47% і 85,63% відповідно.

Для узагальнення наведених вище результатів досліджень та визначення найбільш продуктивних за комплексом показників відтворювальних якостей представлених для дослідження поєднань провели визначення комплексного показника відтворювальних якостей (КПВЯ) маток. Хоча відлучення поросят відбувалося у віці 30 днів, нами був використаний даний показник, який достатньою мірою характеризує відтворювальні якості свиноматок піддослідних груп (в розрахунках використовували фактичну живу масу поросят у віці 60 днів).

Збільшення багатоплідності, молочності, кількості поросят та маси гнізда у 60-денному віці у свиноматок IV дослідної групи, де материнською формою була велика біла порода, а батьківською — порода дюроч дозволило отримати більш високій комплексний показник відтворювальних якостей — 125,72 балів, але достовірність різниці отриманого результату невірогідна по відношенню до контрольної I групи. Серед піддослідних маток найменше значення КПВЯ мали тварини II дослідної групи — 107,72 балів.

Висновки. Результати проведеного аналізу свідчать про те, що відтворювальні якості маток всіх поєднань задовільні і відповідають вимогам класу еліта і I класу.

Проте за основними показниками відтворних якостей свиноматок кращими були матки великої білої породи імпортної селекції при чистопородному розведенні і матки цієї ж породи, але в поєднанні з кнурами породи дюроч української селекції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войтенко С.Л., Дибенко В.Г., О.А. Ефективність використання різних методів чистопородного розведення // Вісник Сумського національного аграрного університету. — Суми, 2002. — Вип. 6. — С.80.
2. Волков А., Бекасова Г. Ефективність схрещування свиней породи дюроч з великою білою //Тваринництво України. — 2001. — №8. — С.12-13.
3. Довідник з виробництва свинини. За ред. В.П. Рибалко, В.І. Герасімова, М.В. Чорного. — Харків. Еспада, 2001. — 336с.
4. Коротков В.А. Продуктивність свиней при поєднанні генотипів вітчизняної та зарубіжної селекції // Свинарство. — 1999. — Вип. 54. — С. 23-25.
5. Никитченко И.Н. Гетерозис в свиноводстве. — Л. : Агропромиздат, 1987. — 213 с.
6. Пелих Н.Л. Репродуктивні якості свиноматок // Тваринництво України. — 1997. — № 5. — С. 13.